

oproep tot de deelnemers aan de top van de Europese Raad in Laken in december 2001. Zij vroeg: (1) opheldering in de jungle van Europese regels betreffende de bescherming van de financiële belangen van de EU (Is de "cross-pillar approach" in de toekomst nog houdbaar?), (2) een heroverweging van de verticale aanpak die onontbeerlijk zal zijn in een Europa met meer dan 20 lidstaten, (3) een oplossing voor de verwijzing van verdachten naar de nationale strafrechtbanken om "forum shopping" tegen te gaan (een Europese Raadkamer misschien?) en (4) een doeltreffende controle op de politiediensten, zeker bij grensoverschrijdende operaties.

Het is duidelijk dat de kandidaat-lidstaten bereid zijn het "acquis communautaire" in hun wetgeving te integreren, hoewel ze natuurlijk weinig keuze hebben als ze effectief tot de Unie willen toetreden. Het was echter minder duidelijk of hetzelfde enthousiasme ook aanwezig is om het Corpus Juris over te nemen. In elk geval zal bijkomende steun voor het Corpus Juris van kandidaat-lidstaten zeer welkom zijn voor de aanhangers van het eerste uur, want ook onder de huidige lidstaten is de politieke eensgezindheid soms ver te zoeken. De hierna weergegeven slotverklaring kan misschien een nieuwe impuls betekenen?

"Verklaring van Trier (15 september 2001): Een gemeenschappelijke rechtsruimte voor de strijd tegen de EU-fraude:

Wij, ondergetekenden, leden van de werkgroep "Administratieve en strafrechtelijke sancties en de opvolging van het Corpus Juris", verklaren, na de strafrechtsstelsels die van kracht zijn in de kandidaat-lidstaten bestudeerd te hebben in het licht van hun toetreding tot de Europese Unie en na onze bijeenkomsten gehouden in de Europese Rechtsacademie te Trier, in september 2000, maart 2001 en vandaag, in september 2001:

Inbreuken op de financiële belangen van de Europese Unie overschrijden probleemloos de grenzen, terwijl deze landsgrenzen wel een ernstige belemmering vormen bij de bestrijding van deze misdrijven. Een uitbreiding van de Unie onder de huidige regels houdt het risico in dat de situatie nog zal verslechteren.

De Europese Unie en de kandidaat-lidstaten die het voorwerp uitmaakten van de studie, hebben al vorderingen gemaakt in de strijd tegen de EU-fraude. Een aantal juridische instrumenten werden op punt gesteld. OLAF (Europees Bureau voor Fraudebestrijding) werd opgericht met EUROPOL, EUROJUST en de nationale autoriteiten van de lidstaten en de kandidaat-lidstaten.

Niettemin, geloven we dat in een Unie bestaande uit meer dan 20 lidstaten een effectieve en adequate bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie onmogelijk zal zijn zonder een gemeenschappelijke rechtsruimte voor de strijd tegen de EU-fraude, zoals voorgesteld in deze studie en in de vorige Corpus Juris-studies.

In zo'n rechtsruimte zullen de mensenrechten (in het bijzonder de mensenrechten die worden beschermd door het E.V.R.M. en het EU-Charter van Fundamentele Rechten en Vrijheden 2000) op een uniforme, hoogwaardige en effectieve wijze moeten worden gewaarborgd.

Het is de taak van het Europees Parlement en van de nationale parlementen om een leidende rol te spelen bij de creatie van deze rechtsruimte.

Daarom vragen wij aan de Europese en nationale instellingen, en meer rechtstreeks aan de deelnemers van de Europese Raad in Laken (december 2001), om ons rapport ernstig in overweging te nemen, rekening te houden met onze voorstellen en aanbevelingen en de daaruit voortvloeiende acties te ondernemen."¹⁵

Steven VANDROMME

Navorser Strafrecht,

Universiteit Antwerpen (U.I.A.)

Opsporing en politie

1. De politiehervorming – De lokale politie

Op 1 januari 2002 is de lokale politie een feit. De politiezones zullen dan op hun territorium instaan voor zowel de opdrachten van bestuurlijke als gerechtelijke politie m.a.w. voor de basispolitiezorg.

De meeste lokale politiechefs werden bij koninklijk besluit aangesteld en de politieraden en politiecolleges zijn geïnstalleerd.

Gedurende de voorbije maanden kwam nog een aantal regelgevingen tot stand met het oog op het goed functioneren van de lokale politie. We beperken ons tot de voornaamste.

Het Koninklijk Besluit van 30 maart 2001 regelt de rechtspositie van het personeel van de politiediensten.

In zijn Omzendbrief ZPZ 17 van 6 april 2001 maakt de Minister van Binnenlandse Zaken o.a. de staat op van de initiatieven die in het kader van de politiehervorming genomen zijn en van de regelgeving die hieromtrent verschenen is.

15. Eigen Nederlandse vertaling.

De Omzendbrief ZPZ 18 (zonder datum) regelt de toewijzing van de nieuwe graad en de nieuwe loonschaal aan de actuele leden van de gemeentepolitie en de toepassing van artikel 29 WGP. Een proportionaliteitsregel binnen de politiezone moet toegepast worden bij de verdeling van de gezagsambten van het operationeel kader van de lokale politie. Er wordt rekening gehouden met de ingebrachte effectieven enerzijds door de gemeentepolitie en anderzijds door de rijkswacht.

Het Koninklijk Besluit van 29 april 2001 kent aan de gemeenten bij wijze van voorschot een federale toelage toe om de meerkost inzake wedden, toelagen en vergoedingen van de leden van de gemeentepolitie te compenseren.

De bijzondere rekenplichtigen en de aangeestelde zonechefs moeten tegen 1 januari 2002 beschikken over een inventaris van al het materieel dat momenteel door de politiekorpsen gebruikt wordt en de beschikbare middelen. Deze verplichte inventaris wordt toegelicht door de Omzendbrief ZPZ 24.

Omzendbrief PLP 9 van 18 juli 2001 verstrekt richtlijnen voor het opstellen van de beginbalans van de politiezones.

In zijn omzendbrief van 1 augustus 2001 geeft de Minister van Binnenlandse Zaken een toelichting bij de taakverdeling tussen de burgemeester en de veiligheidsschepen.

De Omzendbrief ZPZ 20 van 1 augustus 2001 legt de transitie vast van het lokaal vijfhoeks-overleg en veiligheidscharter naar de zonale veiligheidsraad en het zonaal veiligheidsplan.

Het Koninklijk Besluit van 24 augustus 2001 heft een aantal koninklijke en ministeriële besluiten op die verband houden met de Belgische politiediensten: 54 met betrekking tot de rijkswacht, 22 met betrekking tot de gemeentepolitie en 28 in verband met de gerechtelijke politie.

De ontslagprocedure van de officieren van de gemeentepolitie en van de lokale politie wordt geregeld in de Omzendbrief ZPZ 21 van 27 augustus 2001.

In het Koninklijk Besluit van 5 september 2001 vinden we het algemeen reglement op de boekhouding van de lokale politie.

Met zijn Omzendbrief BA/2001/13 van 7 september 2001 geeft de Vlaamse Minister van Binnenlandse Aangelegenheden, uitleg over de materie van het administratief toezicht in verband met de lokale politie.

Het Koninklijk Besluit van 5 september 2001 bepaalt het minimaal effectief van het operationeel en logistiek personeel van de lokale politie.

Het Koninklijk Besluit van 17 september 2001 stelt de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie vast met als streefdoel een

gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren. Deze dienstverlening concentreert zich rond zes hoofdpijlers: wijkwerking, onthaal, interventie, slachtofferbegeleiding, lokale opsporing en onderzoek en handhaving van de openbare orde.

De Omzendbrief PLP 12 van 8 oktober 2001 geeft uitleg over de rol van de Gouverneurs in het kader van het algemeen specifiek toezicht.

Het Koninklijk Besluit van 24 oktober 2001 en de Omzendbrief PLP 14 van 24 oktober 2001 handelen over de benaming van de politiezones.

2. De politie en het invoeren van de euro

Het invoeren van de euro had heel wat voeten in de aarde, ook voor politiediensten. Hun werkzaamheden situeerden zich vooral op drie fronten:

- het beschermen van geldtransporten (oude en nieuwe munt);
- het voorbereid zijn op gevallen van valsmunterij;
- preventie en repressie van andere misdrijven i.v.m. het invoeren van de euro.

Toch verliep alles vrij goed. Het aantal overvallen en zeker ook de gevallen van valsmunterij bleven beneden de verwachtingen, zowel in België als in heel de Europese Unie.

3. Het Belgisch voorzitterschap

Onder Belgisch voorzitterschap werden een aantal initiatieven bewerkstelligd die de politietsamenwerking binnen de Europese Unie ten goede komen.

Eerst was er de vergadering van de politiechefs waarbij een aantal concrete maatregelen werden aanvaard zoals het omgaan met terrorisme na 11 september, het uitwerken van een actieplan tegen mensenhandel en mensensmokkel, het beveiligen van Eurotop-bijeenkomsten en de relatie tussen EUROJUST en EUROPOL.

Het mandaat van EUROPOL werd uitgebreid en omvat nu *alle* vormen van ernstige criminaliteit, zoals opgesomd in de bijlage van de EUROPOL Conventie. EUROJUST werd in de steigers gezet en zal werken vanuit een voorlopige locatie in Den Haag.

Ook werd onder Belgisch voorzitterschap een zogenaamde “high impact”-operatie uitgevoerd aan toekomstige EU-buitengrenzen, waarbij de politiediensten aldaar werkzaam, tijdelijk directe ondersteuning kregen vanwege politiediensten uit de Europese Unie. Zowel de resultaten als de samenwerking verliepen uitermate goed, en wel-

licht krijgt deze formule navolging in de toekomst.

Ook werden de grondslagen gelegd voor CEPOL, een Europees opleidingsnetwerk. Jammer genoeg kon geen eensgezindheid verkregen worden over de toekomstige zetel voor deze instelling.

4. Verslag georganiseerde criminaliteit 2002

Het zojuist gepubliceerde verslag 2000 i.v.m. georganiseerde criminaliteit geeft aan dat dit fenomeen aan belang toeneemt en steeds meer weegt op de criminaliteit binnen de EU. Zowel lokale groepen als meer en meer groeperingen afkomstig van buiten de EU (Oost-Europa, China en Zuid-Amerika) zijn hiervoor verantwoordelijk.

Algemeen mag gesteld worden dat deze groepen van 10 tot 15 leden tellen (grotere groepen gaan makkelijk tot 30 leden). Drugszwendel, mensenhandel en -smokkel, financiële misdrijven en alcohol- en sigarettensmokkel blijven dominant aanwezig. De meeste groepen zijn actief in een veelheid van misdrijven. Ook een groeiende criminele mobiliteit en een heropbloei van agressiviteit zijn merkbaar.

Corruptie is alom aanwezig. Deze netwerken maken ook steeds meer gebruik van computer-criminaliteit.

Alhoewel illegale verrijking het hoofdmotief blijft, blijkt de politie zwak in het recupereren van criminele inkomsten.

De effectiviteit van het politie-optreden en de internationale samenwerking kunnen nog veel verbeterd worden.